

Sposoby kształtowania miłości do Boga i ludzi oraz pamięci historycznej w czasie Roku św. Stanisława Kostki

Ways of shaping love for God and people and historical memory during the Year of St. Stanislaus Kostka

Wojciech Kućko^a

^a Ks. dr Wojciech Kućko, <https://orcid.org/0000-0003-4271-8478>

Wydział Studiów nad Rodziną, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Abstrakt: Celem artykułu jest ukazanie bogactwa obchodów Roku św. Stanisława Kostki, ogłoszonego w 2018 r. z okazji 450. rocznicy jego śmierci, a także w jaki sposób kształtowano miłość do Boga i ludzi w tym czasie. Artykuł ma charakter przeglądowo-problemowy, zebrano w nim najważniejsze informacje o głównych wymiarach jubileuszu w Polsce i za granicą, które były także okazją do budowania pamięci historycznej. Rok św. Stanisława Kostki wpisiał się w długą tradycję świętowania rocznic tego patrona Polski, obchodzonych od roku jego beatyfikacji (1602/1605), a bardziej uroczyste od czasu jego kanonizacji w 1726 r. W tekście przywołano wydarzenia o zasięgu światowym i ogólnopolskim związane z upamiętnieniem Świętego z Rostkowa, następnie opisano główne publikacje i konferencje, poświęcone temu świętemu. Wskazano również wystawy i różne inicjatywy duszpasterskie tego roku. W szczególny sposób zwrócono uwagę na obchody w diecezji płockiej, na terenie której leży Rostkowo – miejsce narodzin św. Stanisława Kostki. Na tej bazie została również opisana aktualność przesłania św. Stanisława Kostki.

Słowa kluczowe: hagiografia, jezuita, Polska, Rok św. Stanisława Kostki, św. Stanisław Kostka

Abstract: The aim of the article is to show the many various ways in which the Year of St. Stanislaus Kostka, announced in 2018 on the occasion of the 450th anniversary of his death, was celebrated, and how were the ways of shaping love for God and people during that time. The article presents a review of the most important facts about the main jubilee celebrations in Poland and abroad which were also possibilities to build the historical memory. The year of St. Stanislaus Kostka was part of a long tradition of celebrations marking the anniversaries of this patron saint of Poland, held since the year of his beatification (1602/1605), and more solemnly since his canonization in 1726. The text discusses the worldwide and nationwide events commemorating the Saint of Rostkowo, and presents the main publications and conferences devoted to this saint. It also mentions the exhibitions and various pastoral initiatives taken during the year. Particular attention has been paid to celebrations in the Diocese of Płock, where Rostkowo, the birthplace of St. Stanislaus Kostka, is located. On this basis, the pertinence of the saint's message has been discussed as well.

Keywords: hagiography, Jesuits, Poland, Year of St. Stanislaus Kostka, St. Stanislaus Kostka

Wprowadzenie

Stanisław Kostka jest od 1674 r. jednym z pięciu głównych patronów Polski, pierwszym błogosławnym jezuitą, obdarzonym takim tytułem już w 1602 r. przez papieża, co potwierdzono oficjalnie w 1605 r. *Fama sanctitatis* Świętego z Rostkowa przez cały wiek XVII była przedmiotem wielu badań i dochodzeń procesowych, jego kult szerzono zaś w Rzeczpospolitej, a jezuita zanieśli jego sławę na krańce świata do swoich misji, czego kulminacją była jego

kanonizacja wraz ze współbratem jezuitą, Alojzym Gonzagą, dn. 31 grudnia 1726 r. w Rzymie przez Benedykta XIV. W kolejnych wiekach wielokrotnie wspomniano kolejne rocznice urodzin, śmierci, a także kanonizacji św. Stanisława Kostki. Lata zaborów i okupacji obcych mocarstw na ziemiach polskich uniemożliwiły właściwe uczczenie tego patrona Polski. Dopiero po 1918 r. można zaobserwować ponownie szerokie zainteresowanie postacią św. Stanisława Kostki, szczególnie w 1926 r., w związku ze sprowadzeniem cząstki relikwii do miejsca jego

narodzin z okazji Zjazdu Katolickiego w Warszawie. Niemniej jednak św. Stanisław przez całe wieki był postrzegany jako orędownik Rzeczypospolitej, a wielu było przekonanych o jego wstawiennictwie w czasie wielu bitew, m.in. pod Chocimiem w 1621 r. czy Bitwy Warszawskiej w 1920 r. Do czasów św. Jana Pawła II to św. Stanisław Kostka był jednym z najbardziej znanych w świecie Polaków.

Kolejną ważną okazją dla uczczenia postaci Młodzieńca z Rostkowa był Rok św. Stanisława Kostki z okazji 450. rocznicy jego śmierci (15 sierpnia 1568 r.), który zbiegł się z Rokiem Jubileuszowym św. Alojzego Gonzagi z okazji 450-lecia jego urodzin (por. Bałabuch, 2018). Niewątpliwie cały rok 2018 stał się stosownym momentem do przypomnienia historii i ożywienia kultu tego świętego na różnych wymiarach życia kościelnego i społecznego w Polsce, co zostanie ukazane w dalszej części artykułu.

1. Tradycje rocznic stanisławowskich

450. rocznica śmierci św. Stanisława Kostki (1550-1568), wypadająca w roku 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę, stała się okazją do wydobycia na światło dzienne postaci tego nieco zapomnianego patrona Polski oraz patrona dzieci i młodzieży. Na prośbę biskupa płockiego Piotra Libery podczas 377. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski, które odbywało się w dn. 13-14 października 2017 r. w Lublinie, w nawiązaniu do Światowych Dni Młodzieży w Panamie i synodu na temat młodzieży w Rzymie, rok 2018 ogłoszono Rokiem św. Stanisława Kostki (por. KEP, 2017, s. 989).

Uroczystości rocznicowe ku czci Świętego z Rostkowa organizowano w Polsce wielokrotnie. W 1918 r. minęło 350 lat od jego śmierci. Dzień 11 listopada wypadł w czasie nowenny ku czci świętego, wspomnianego wówczas w kalendarzu liturgicznym 13 listopada. Jednak to dwa lata później, w kontekście wojny polsko-bolszewickiej, Polacy chętnie zwracali się do Boga przez wstawiennictwo świętego Młodzieńca z Rostkowa. Decydujące zmagania miały miejsce 15 sierpnia, w rocznicę jego śmierci (Adoracja, 1920, s. 1; Dziękczynne, 1920, s. 3).

Obchodzona w 1926 r. 200. rocznica kanonizacji była wykorzystana do sprowadzenia do Warszawy z Rzymu jego relikwii (por. Kućko, 2018a; Kućko, 2019a). W końcu sierpnia tego roku z okazji I Zjazdu Katolickiego odwoływano się do postaci i życia świętego. W okolicznościowym druku została zawarta informacja kard. Camillo Laurentiego, ówczesnego prefekta Świętej Kongregacji ds. Zakonów, o powstaniu w Rzymie Komitetu 200. rocznicy św. Stanisława Kostki (por. *Jednodniówka*, 1926, s. 55; *Księga pamiątkowa*, 1926; Knyspel-Kopeć, 2016).

W trudnym okresie stalinowskim próbowano w przestrzeni kościelnej wspominać czterechsetlecie urodzin św. Stanisława Kostki (Cegłowski, Gretkowski, 2014, s. 97-102). Duże uroczystości w Polsce zorganizowano z okazji 400-lecia śmierci Kostki w latach 1967-1968, które wpisano w przedłużenie świętowania millennium Chrztu Polski, obchodzonego w 1966 r. (Celmerowski, 1967, s. 9-27; Cegłowski, 2012, s. 203-225). Najnowsze analizy historyczne rzucają ciekawe światło na okoliczności tych obchodów oraz wpływie na ich organizację ówczesnej Służby Bezpieczeństwa PRL (por. Zygnert, 2018, s. 111-184).

W nieco mniejszej skali obchodzono 250. rocznicę kanonizacji Stanisława Kostki w latach 1976-1977, głównie w diecezji płockiej (przesunięcie daty spowodowane było peregrynacją ikony jasnogórskiej; por. Sikorski 1977, s. 59-60; Żebrowski, 1977, s. 146-152). 450. rocznica urodzin Świętego wypadła w Roku Wielkiego Jubileuszu Chrześcijaństwa, dlatego obchody stanisławowskie nie były zbyt okazałe; ich ważnym akcentem było ustanowienie kościoła parafialnego w Rostkowie sanktuarium diecezjalnym (por. Wielgus, 2000, s. 287-288).

Rok 2018 przyniósł nową szansę dla rozpropagowania i pogłębienia znajomości postaci św. Stanisława Kostki. Wiele wykonanej w tym czasie pracy duszpasterskiej, liczne inicjatywy naukowe, sympozja i wystawy pozwoliły odkryć bogactwo historii Polski, zapisanej w dziejach życia i kultu nieodłącznie z nimi związanego Świętego z Rostkowa.

2. Wydarzenia o zasięgu światowym i ogólnopolskim

Symbolicznym otwarciem Roku św. Stanisława Kostki było odczytanie we wszystkich kościołach w Polsce listu Episkopatu Polski, zatytułowanego *Kostka znaczy więcej*, przybliżającego postać zapomnianego Świętego (por. Pasterze Kościoła w Polsce, 2018, s. 203-205). Oprócz podstawowych danych biograficznych przypomniano w nim kontekst wzrastania i edukacji młodego szlachcica z Rostkowa, przyszłego nowicjusza jezuickiego. Zdaniem polskich biskupów Stanisław z Rostkowa uczy miłości do Boga i ojczyzny, pobożności w duchu swojego życiowego motta *Ad maiora natus sum*, a także wytrwania w wyznawaniu wiary. Należy przy tym zauważyć, że w liście błędnie przypisano autorstwo cytowanego fragmentu wiersza *A ty się odważ...* Cyprianowi Kamilowi Norwidowi (tekst tej poezji, bez wskazania autora, podaje: Warszawski, 2002, s. 151-153). K. Janus wyraża przekonanie, że cytowany wiersz, szczególnie w internecie, został fałszywie rozpowszechniony jako utwór Norwida, jednak warstwa artystyczna wskazuje raczej na jego współczesne pochodzenie (por. Janus, 2019, s. 88-89).

Z okazji dziennej rocznicy śmierci św. Stanisława Kostki papież Franciszek, pierwszy w historii jezuita na tronie św. Piotra, wystosował specjalny list do biskupa płockiego Piotra Libery, w którym nazwał młodego nowicjusza „jednym z najwybitniejszych synów Towarzystwa Jezusowego”, jakich wydała Polska (Franciszek, 2018a, s. 8). Cytując słowa papieża Polaka na Kwirynale 13 listopada 1988 r. o „biegu na przełaj” św. Stanisława z Mazowsza przez Wiedeń do Rzymu, odwołał się do jego wstawiennictwa nad młodymi i życiowego motta: *Ad maiora natus sum*, zachęcając do życia w prawdzie i autentycznej wolności (por. tekst polski: Franciszek, 2018b, s. 696-697).

Warto w tym miejscu wspomnieć o innych inicjatywach Roku Kostki za poza granicami Polski. 6 czerwca 2018 r. w siedzibie Instytutu Polskiego w Rzymie – *Istituto Polacco di Roma* zaaranżowano spotkanie, zatytułowane: *San Stanislao Kostka (1550-1568): sulle tracce scritte del santo a Roma*, o pisanych rzymskich śladach polskiego świętego z Mazowsza, podczas którego ks. prof. Waldemar Turek z Università Pontificia Salesiana w Rzymie zaprezentował listy

królów polskich w sprawie kanonizacji bł. Kostki; ich teksty łacińskie i tłumaczenia polskie były wcześniej przedmiotem badań naukowych (por. Turek 2019, s. 84-108). Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne *Le Rondini* w kooperacji z duszpasterstwem Polaków przy kościele św. Stanisława BM w Rzymie ogłosiło i przeprowadziło w październiku 2018 r. konkurs wiedzy dla dzieci, młodzieży i dorosłych: *Św. Stanisław Kostka. Patron dzieci i młodzieży* pod honorowym patronatem Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej przy Stolicy Apostolskiej oraz parafii pw. św. Stanisława Kostki w Rostkowie (por. Kućko, 2019b, s. 23-24). Natomiast w Hofburgkapelle w stolicy Austrii 9 listopada 2018 r. z inicjatywy Instytutu Polskiego odbył się koncert pt. *Heiliger Rebell – Elżbieta Towarnicka zu Ehren des hl. Stanislaus Kostka [Święty buntownik. Elżbieta Towarnicka w hołdzie św. Stanisławowi Kostce]* z okazji 450. rocznicy śmierci świętego, pod patronatem honorowym prof. Piotra Glińskiego, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP, abpa Wiednia Christoha Schönborna oraz Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski abpa Stanisława Gądeckiego (por. Łukaszyk-Ritter, 2020a). Wiedeń był miejscem pobierania nauk przez św. Stanisława Kostkę i jego brata Pawła. Przy Kurrentgasse 2 znajduje się w tym mieście pokój, w którym obydwaj mieszkali w latach 1565-1567; od 1742 r. jest to kaplica św. Stanisława Kostki.

Z okazji Roku św. Stanisława Kostki Poczta Polska S.A. przygotowała okolicznościowe wydawnictwa. Nową serię *Patroni Polski* otworzyła właśnie postać Świętego z Rostkowa. Biuro Filatelistyki Poczty Polskiej S.A. dn. 19 sierpnia 2018 r. opublikowało znaczek pocztowy ze specjalnym folderem, do którego tekst wyjaśniający w języku polskim i angielskim napisał ks. Wojciech Kućko. Znaczek o wymiarach 43 × 31,25 mm i nominale 2,60 zł, wykonany techniką rotograwiury na papierze fluorescencyjnym, zaprojektował Bożydar Grozdew. Wydrukowano go w liczbie 120000 sztuk. Głównym motywem znaczka jest współczesny obraz, ukazujący św. Stanisława Kostkę w stroju ucznia kolegium jezuickiego, namalowany przez Elżbietę Plewę-Hoffmann w 1996 r. na zlecenie ks. J. Ceglowskiego, znajdujący się obecnie w sanktuarium w Rostkowie. Obok obrazu został umieszczony roślinny motyw ozdobny, w który wpisa-

no sylwetkę białego orła w koronie (por. Grzybowska, Kamiński, Malczyk 2019, s. 206-207). Pierwszemu dniowi obiegu znaczka towarzyszyła koperta FDC (ang. *first day cover*), ze stemplem okolicznościowym urzędu pocztowego w Przasnyszu. W przasnyskim kościele farnym, wkrótce po urodzeniu w 1550 r., został ochrzczony Stanisław Kostka; w tej samej świątyni w Kaplicy Kostków spoczywają jego rodzice i rodzeństwo (szczegółowo o okolicznościach por. Bońkowski 1986, s. 48-52). Na zaprojektowanej przez Bożydara Grozdewa kopercie umieszczono fotografie dokumentów i miejsc, związanych z życiem Kostki: fragment własnoręcznej prośby świętego z 27 października 1567 r. o rozmowę kwalifikacyjną i przyjęcie do nowicjatu jezuitów w Rzymie z jego autentycznym podpisem, przechowywane w *Archivum Romanum Societatis Iesu* w Rzymie w *Armadio Ne pereant* (por. tekst łaciński i tłumaczenie polskie: Danieluk, 2019, s. 61-62; por. także: Danieluk, 2018, s. 50-52) oraz fotografię kościoła św. Andrzeja na Kwirynale w Rzymie, w którym znajduje się kaplica z relikwiami świętego (więcej na temat kościoła i artystycznego wyposażenia kaplicy świętego: Terhalle, 2011, s. 93-120). Dodatkowo ukazały się dwie karty pocztowe. Pierwsza zawierała wizerunek św. Stanisława z Rostkowa pędzla Elżbiety Plevy-Hoffmann, zarys wieży obecnego kościoła w Rostkowie i fotografię fragmentu łacińskiego listu św. Piotra Kanizjusza do św. Franciszka Borgiasza w sprawie przyjęcia Kostki do nowicjatu, zawierającego znane sformułowanie: *Nos de illo praeclara speramus* (por. Danieluk, 2019, s. 58-61). Druga karta pocztowa, wydana z okazji 380. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski w Płocku, zawiera fotografię najstarszego obrazu kultycznego św. Stanisława Kostki z diecezji płockiej bez srebrnych, złożonych sukienek, przechowywanego obecnie w Muzeum Diecezjalnym w Płocku. Ten wizerunek o wymiarach 170 cm × 105,5 cm z XVII w. związany był z pierwszym miejscem kultu bł. Stanisława Kostki w kościele Kacicach. Na odwrocie aureoli znalazł się napis z datą 1667 (por. więcej o historii obrazu i jego renowacji: Karpińska, 2018, s. 91-98; Kućko 2019b, s. 14, przypis 2).

3. Konferencje naukowe i publikacje

Bardzo istotnym elementem rozwoju badań nad dziedzictwem Kostki z Rostkowa były konferencje naukowe, podczas których próbowano ukazać aktualność i nowe obszary poszukiwań. Dn. 21 września 2018 r., w ramach obchodów XXI Dni św. Mateusza, patrona miasta Pułtusk, miała miejsce konferencja: *Święty Stanisław Kostka. Aspekt pułtuski, mazowiecki i Kościoła powszechnego*, pod honorowym patronatem Biskupa Płockiego Piotra Libery, zorganizowana przez Miasto Pułtusk, Akademię Humanistyczną im. A. Gieysztor oraz Dom Polonii w Pułtusku. Poruszono podczas niej trzy aspekty: życie i duchowość Młodzieńca z Rostkowa, kult oraz jego aktualność na płaszczyźnie wychowawczej w pracy z młodzieżą. Owocem poszukiwań była zbiorowa publikacja naukowa: *Święty Stanisław Kostka – perspektywa Kościoła powszechnego i płockiego* (Lolo, 2018).

Dwa kolejne spotkania sympozjalne zorganizowano 13 listopada 2018 r., w dniu dawnego wspomnienia liturgicznego św. Stanisława Kostki w Polsce, zachowanego do dzisiaj pod tą datą w *Kalendarzu Rzymskim*. W Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu miała miejsce konferencja „*Ad maiora natus sum*”. *Droga do świętości Stanisława Kostki SJ (1550-1568)*, którą współtworzyli ojcowie jezuiti z Torunia oraz Rektorat Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu pod honorowym patronatem o. Tomasza Ortmanna SJ, prowincjała prowincji wielkopolsko-mazowieckiej Towarzystwa Jezusowego (por. „*Ad maiora natus sum*”, 2018, s. 4). Drugie ze spotkań naukowych tego dnia odbyło się pt. *Święty Stanisław Kostka: dzieje, duchowość i kult* w siedzibie Muzeum Historycznego w Przasnyszu.

Najszerzej temat Młodzieńca z Rostkowa został ujęty podczas 41. Międzynarodowego Sympozjum Koła Naukowego Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku, przeprowadzonego 15 listopada 2018 r. Temat: *Św. Stanisław Kostka, patron Polski. W 100. rocznicę odzyskania niepodległości* pozwolił na spojrzenie na postać świętego z różnych perspektyw: od historii i zasobów archiwalnych, poprzez ikonografię w sztuce polskiej i włoskiej, aż po poezję, film, teatr i duszpasterstwo młodzieży. Trzyznaścioro prelegen-

tów z kraju i zagranicy w Sali biskupów Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku próbowało rzucić nowe światło na postać dotychczas jedynego kanonizowanego świętego z diecezji płockiej (por. Kućko, 2019c; Kućko 2020, s. 206-208).

Temat św. Stanisława Kostki został również poruszony podczas sympozjum *Patroni Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i Pomorza w 100-lecie Odzyskania Niepodległości*, które zorganizował Instytut Polonistyki Akademii Pomorskiej i Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku Sali Rycerskiej Zamku Książąt Pomorskim w tymże mieście 11 grudnia 2018 r. Pola Pauba, jedna z prelegentek, omówiła temat: *Wizerunek Świętego Stanisława Kostki w literaturze dawnej i najnowszej. Rekonesans*, odwołując się do także mniej znanych utworów poetyckich o Świętym z Rostkowa, np. do *Marsza Kaszubskiego* z poematu *O Panu Czórlinśczim, co do Pucka po sęcë jachôł* z 1880 r. Hieronima Derdowskiego (1852-1902) (szerzej na ten temat: Krawiec-Złotkowska, 2019, s. 387-390).

Istotnym elementem Roku Świętego były nowe publikacje, poświęcone zasadniczo jego kultowi i obecności w historii Polski. Można je podzielić na kilka kategorii tematycznych i treściowych. Pierwszą, najliczniejszą grupą, są książki w formie popularnej, ilustrowanej, prezentujące historię i ciekawostki z życia św. Stanisława Kostki, okoliczności jego drogi na ołtarze, a także znane i mniej znane modlitwy ku jego czci (por. np.: Cegłowski, 2018; Grochowski, 2018; Kaczmarek 2018; Kućko 2018c; Kwiatkowski, Stefaniak 2018; Kwiatkowski, Wilczewski, Zakrzewski, Dudzik 2018; Mazur, 2018; Pabis 2018; Paterek 2018; Wójtowicz, 2018; Zdunkiewicz, 2018; Żyśko, 2018, s. 23-36).

Śród innych książek, rzucających nowe światło na dzieje Świętego z Rostkowa, należy wskazać publikacje utworów, zasadniczo poetyckich lub dramatycznych, na jego temat. Bp Piotr Libera opublikował utwór poetycki Grzegorza Wigilancjusza z Sambora (ok. 1523-1573) *Vita Divi Stanislai Costuli Poloni* (Stanislaus Szarffenber excudebat, Cracoviae 1570) w znanym przekładzie Wincentego Stroki z 1894 r. (por. Stroka, 1894), opatrzony opracowaniem redakcyjnym dr Bożeny Leszczyńskiej OCV (Libera, 2018, s. 13-74). Ponadto w publikacji znajdują się

także utwory Macieja Kazimierza Sarbiewskiego (1595-1640) i Cypriana Kamila Norwida (1821-1883) o Kostce.

Interesujące i zupełnie nowe tłumaczenie poematu Samborczyka, pierwszego utworu wierszem, poświęconego Stanisławowi Kostce, opracowane pod względem literackim i krytycznym, zaprezentowali Elwira Buszewicz i Wojciech Ryczek (por. Buszewicz, Ryczek, 2018). Tekst został opatrzony licznymi wyjaśnieniami i komentarzem krytycznym, przez co stanowi ważny wkład w dalsze badania nad dziedzictwem literackim tego utworu oraz jego roli dla szerzenia kultu żołnierza Chrystusa, jakim był św. Stanisław z Rostkowa.

Poezja łączy się także ze sztuką, teatrem, który również był ważnym elementem propagandy jezuitów. Prezentowane w kolegiach jezuitów sztuki miały na cel polemiczny i umoralniający, często w połączeniu z uroczystościami religijnymi i patriotycznymi (por. Maliszewski 2019, s. 168-169). W ten nurt wpisują się opublikowane i zaprezentowane z okazji Roku św. Stanisława Kostki dawne i nowe sztuki teatralne jemu poświęcone.

Alberto Macchi (1941-), urodzony w Rzymie dramaturg i reżyser teatralny, przygotował sztukę: *Św. Stanisław Kostka. Spektakl-itinerarium oparty na motywach biografii św. Stanisława Kostki*, która została wystawiona dn. 15 listopada 2018 r. w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku przez kleryków, w reżyserii Piotra Adamiaka, z sugestiami i w obecności autora (tekst sztuki zob.: Macchi, 2019, s. 250-278). Po raz pierwszy została ona przedstawiona publicznie dn. 25 maja 2003 r. w kościele św. Andrzeja na Kwirynale w Rzymie

Staraniem Płockiego Instytutu Wydawniczego została opublikowana w języku polskim sztuka teatralna o św. Stanisławie Kostce, napisana przez św. Teresę z Lisieux (por. Maria Lucyna od Krzyża, Seweryniak, 2018), na podstawie przekładu nieznanego autora: *Św. Stanisław Kostka. Pobożna rekreacja* z 2015 r. Ten scenariusz św. Teresy z Lisieux był inspiracją do spektaklu, wystawionego 19 września 2019 r. w sali koncertowej Centrum Kultury Browar B. przez uczniów i nauczycieli Zespołu Szkół Katolickich im. ks. Jana Długosza we Włocławku, pt. *Święty Stanisław Kostka – długoszańska pobożna rekreacja*,

w czasie XVIII Dni Kultury Chrześcijańskiej (por. Kędzierski, 2018, s. 175-179). Sceny teatralne są częścią bogatej tradycji klasztorów karmelitańskich, wpisując się w praktykowanie „pobożnych rekreacji” lub „wspólnych rekreacji”. Choć owe przedstawienia nie są wspomniane w Konstytucjach zgromadzenia, jednak różne okazje, jak święta, rocznice, imieniny są okazją do wystawiania takich sztuk. Św. Teresa przez trzy lata była odpowiedzialna za organizowanie przedstawień w klasztorze w Lisieux (1894-1897). W 1897 r. złoty jubileusz ślubów obchodziła siostra Stanisława od Świętych Serc, w świecie: Maria Rosalia Guéret (ur. w 1824 r., która nosiła męskie imię zakonne Stanisław, zgodnie ze zwyczajem we francuskich karmelach, gdzie kobiety także przyjmowały imiona męskie świętych), z której to okazji, na polecenie przeorowskiej, św. Teresa 8 lutego 1879 r. napisała swoją ósmą, ostatnią rekreację teatralną, tym razem, co oczywiste, ku czci patrona jubilatki, św. Stanisława Kostki. Scenka opowiada o jednym dniu z życia świętego, w którym został przyjęty do zakonu jezuitów w Rzymie (28 października 1567 r.). Kostka okazał się ważnym na drodze jej życia, a potem także, jak polski święty, umierania w młodym wieku (por. Maria Lucyna od Krzyża, Seweryniak, 2018, s. 23-34).

4. Wystawy

Ubogaceniem obchodów rocznicowych są bardzo często wystawy okolicznościowe. Nie inaczej było z okazji Roku Kostkowskiego. W Muzeum Diecezjalnym w Płocku została zaprezentowana prawdopodobnie największa w tymże roku wystawa, zatytułowana *Kostka znaczy więcej – kult św. Stanisława Kostki*, otwarta 2 lutego 2018 r. Znalazły się na niej eksponaty, nawiązujące do czterechsetlecia śmierci świętego i obchodów w Rostkowie w 1968 r., relikwiarze, obrazy i inne świadectwa kultu, pochodzące ze zbiorów płockiego Muzeum Diecezjalnego, Archiwum Diecezjalnego i prywatnej kolekcji ks. Jana Cegłowskiego z Mławy. Szczególnym eksponatem była monstrancja z fundacji ks. Jana Krętkowskiego z 1536 r., pochodząca z parafii św. Jana Chrzciciela

w Węgrze, przed którą mógł modlić się św. Stanisław Kostka (Grzybowska, Kamiński, Malczyk, 2019, s. 183-184).

Muzeum Historyczne w Przasnyszu, mieście, gdzie w 1550 r. został ochrzczony Stanisław Kostka, opracowało wystawę mobilną *Krótką historią o świętości*, której scenariusz przygotowali: Bartosz Drejerski oraz Monika Miłoszewska, zaś projekt graficzny sporządziła Joanna Strękowska. Złożona z 16 plasz ekspozycja opowiadała najważniejsze fakty z życia św. Stanisława, opatrzone bogatymi ilustracjami. Wystawa była prezentowana m.in. na placu przed kościołem parafialnym w Rostkowie. Przedstawiono na niej materiały ze zbiorów: Muzeum Historycznego w Przasnyszu, *Archivum Romanum Societatis Iesu*, Archiwum Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego w Krakowie, Muzeum Towarzystwa Jezusowego Prowincji Polski Południowej w Starej Wsi, Muzeum Diecezjalnego w Płocku, Muzeum Narodowego w Krakowie, Biblioteki Książąt Czartoryskich w Krakowie, Biblioteki Naukowej PAN i PAU w Krakowie oraz Narodowego Archiwum Cyfrowego. Dofinansowana była ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach programu *Patriotyzm jutra* (por. Brykner, Drejewski, Miłoszewska 2018).

Waldemar Krzyżewski (1953-), lekarz weterynarii i działacz społeczny, współtwórca Galerii św. Stanisława Kostki w Rostkowie (por. Otłowska, 2018), na podstawie zgromadzonych przez siebie z całego świata obrazków religijnych z wizerunkami św. Stanisława, przygotował złożoną z kilkunastu plasz okolicznościową wystawę. Była ona prezentowana w listopadzie 2018 r. w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku, a także za granicą, w kaplicy św. Stanisława Kostki w Wiedniu, przy skrzyżowaniu ulic Steindlgasse 6 i Kurrentgasse 2 (Łukaszuk-Ritter, 2020b).

Okolicznościowa ekspozycja towarzyszyła wspomnianemu wcześniej symposium w Toruniu. Złożona była z dwóch części. Pierwsza prezentowała żywoty św. Stanisława Kostki oraz druki, związane z jego pobytem w Wiedniu i w Rzymie. Natomiast druga część zawierała opracowania na temat świętego z XIX i XX w. Ponadto przygotowano duże plaszce, opowiadające historię życia Kostki. Wystawa była

dostępna w dn. 13 listopada – 9 grudnia 2018 r. w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu (por. Dejneko-Białkowska, 2020).

5. Różne inicjatywy duszpasterskie

Dekretem Penitencjarii Apostolskiej z dn. 20 listopada 2017 r. św. Stanisław Kostka został ogłoszony pierwszorzędnym patronem diecezji płockiej (por. Grzybowska, Kamiński, Malczyk, 2019, s. 20-21). Ta sama dykasteria wydała reskrypt z odpustami na cały Rok św. Stanisława oraz związane z nim specjalnego błogosławieństwa papieskiego (por. Grzybowska, Kamiński, Malczyk, 2019, s. 22-24).

W ciągu roku zostały przygotowane dwa foldery o Świętym z Rostkowa. Pierwszy był rozdzielony wśród wiernych diecezji płockiej podczas wizyty duszpasterskiej w 2018 r. Drugi, zatytułowany *Saint Stanislaus Kostka (1550-1568)*, z tekstem w języku angielskim autorstwa ks. Wojciecha Kućki, był rozprowadzany wśród uczestników IX Światowego Spotkania Rodzin w Dublinie (22-26 sierpnia 2018 r.) oraz w czasie XXXIV Światowych Dni Młodzieży w Panamie (22-27 stycznia 2019 r.; por. Grzybowska, Kamiński, Malczyk, 2019, s. 253).

Główne uroczystości jubileuszowe ku czci Świętego z Rostkowa zorganizowano 19 sierpnia 2018 r. w miejscu urodzenia Kostki, pod przewodnictwem kard. Stanisława Dziwisza (por. Dziwisz, 2018). W parafiach diecezji płockiej towarzyszyło tym wydarzeniom specjalne nabożeństwo dziękczynne (por. Kućko, 2018b).

Historycznym wydarzeniem było 380. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski, które zorganizowała diecezja płocka w stolicy diecezji w dn. 25-26 września 2018 r., poświęcone trosce o młodzież, kwestii duszpasterstwa rodzin oraz nadużyciom seksualnym względem nieletnich (por. Grzybowska, Kamiński, Malczyk, 2019, s. 151-172).

W dwóch diecezjach: płockiej i rzeszowskiej zostały zorganizowane peregrynacje relikwii św. Stanisława Kostki. W diecezji rzeszowskiej koordynowało to Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży (por. *Peregrynacja*, 2018). W diecezji płockiej rozpoczęto je w parafii św. Mateusza w Pułtuskach 6 kwietnia 2018

r., a zakończono 7 grudnia 2018 r. w parafii farnej pw. św. Bartłomieja w Płocku (por. Grzybowska, Kamiński, Malczyk, 2019, s. 189-190, 248-249). Działania organizowało diecezjalne duszpasterstwo młodzieży z ks. Krzysztofem Rucińskim.

Oryginalnym sposobem dotarcia do dzieci i młodzieży z przesłaniem życia Świętego z Rostkowa były komiksy, ukazujące w przystępnej formie graficzne złożoną historię i powołanie Kostki (por. Kaczmarek 2018; wcześniej tę formę zastosował: Wysogład, 2011)

6. Obchody w diecezji płockiej

Dekretem Biskupa Płockiego Piotra Libery z dn. 27 grudnia 2017 r. ustanowiono szesnaście kościołów stacyjnych na terenie diecezji płockiej, w których wierni mogli otrzymać odpust zupełny w Roku św. Stanisława Kostki (por. Libera, 2017). Cały rok został zaś rozpoczęty nabożeństwem inauguracyjnym 6 stycznia 2018 r. we wszystkich parafiach diecezji, przygotowanym przez ks. Wojciecha Kućkę (por. Kućko, 2017).

Próbą praktycznej aplikacji idei stanisławowych był II Synod Młodych Diecezji Płockiej, zorganizowany na terenie Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku dn. 1 września 2018 r., zwieńczony publikacją specjalnego przesłania na temat tożsamości Kościoła, obrazu parafii jako miejsca wzrastania młodych oraz odpowiedzialności za życie (por. Grzybowska, Kamiński, Malczyk, 2019, s. 141-146).

Zwienieczeniem obchodów była Msza św. w kościele parafii pw. św. Stanisława Kostki w Rypinie dn. 25 listopada 2018 r., podczas której zainaugurowano funkcjonowanie czternastu „Konfesjonatów młodych” w diecezji płockiej (por. Grzybowska, Kamiński, Malczyk, 2019, s. 238-239).

Wydział ds. Nowej Ewangelizacji Kurii Diecezjalnej Płockiej w ramach akcji „Napisz list do św. Stanisława Kostki” zebrał około 200 listów, napisanych drogą tradycyjną, 10 w formie elektronicznej oraz 153 od młodzieży polonijnej, które zostały zebrane w publikacji (Zielonka, Zdunkiewicz 2019; por. Grzybowska, Kamiński, Malczyk, 2019, s. 252-253).

Wśród innych wydarzeń duszpasterskich, które miały na celu szerzenie kultu i postaw opartych na wzorze św. Stanisława Kostki, w diecezji płockiej zorganizowano m.in.: III Diecezjalną Pielgrzymkę Służby Liturgicznej do Czerwińska (16 czerwca 2018 r.), XXXVII Pielgrzymkę z Płocka na Jasną Górę pod hasłem „Stworzeni do wielkości”, XXXVI pielgrzymkę dzieci i młodzieży do Przasnysza i Rostkowa, która zgromadziła 9,5 tysiąca pątników (15 września 2018 r.), pielgrzymkę jezuitów do Rostkowa (13 października 2018 r.), a także diecezjalną pielgrzymkę do grobu św. Stanisława Kostki w Rzymie (20-23 października 2018 r.) i 25-lecie Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Diecezji Płockiej w Rostkowie dn. 24 listopada 2018 r. Ponadto miasto Drobin, z którego pochodziła matka św. Stanisława, przyjęło dn. 19 grudnia 2018 r. patronat Młodzieńca z Rostkowa. Według projektu Tomasza Jakubowskiego w Przasnyszu, mieście chrztu św. Stanisława Kostki, odsłonięto 15 września 2018 r. mural z podobizną świętego, umieszczony na elewacji budynku parafialnego przy ul. św. Wojciecha (por. Grzybowska, Kamiński, Malczyk, 2019, s. 194-251).

7. Aktualność przesłania św. Stanisława Kostki

Obchody 450-lecia śmierci patrona Polski oraz dzieci i młodzieży z pewnością pozwoliły na nowo przyjrzeć się temu świętemu i postawić pytanie o aktualność przesłania jego życia. Jeden z kolegów św. Stanisława Kostki z kolegium cesarskiego w Wiedniu wspominał, że choć trudno było mu sobie przypomnieć jego twarz, to znał go z imienia, które mu dodawano: „Najlepszy” (Majkowski 1965, s. 193). Wydaje się, że ta cecha młodego człowieka, pełnego ambicji i zapalów, może być aktualna szczególnie dla młodych początku trzeciego tysiąclecia. Stanisław Kostka jawi się jako człowiek czynu, którego żadne przeszkody i przeciwności nie były w stanie złamać. Choć może jego przynależność do stanu duchownego nie jest zbyt dobrze rozumiana dzisiaj wśród ludzi młodych, to z pewnością w epoce rywalizacji i współzawodnictwa św. Stanisław może być jasnym przykładem podejmowania uczciwej konkurencji, a także podejmowanych wyborów, w których można liczyć się wartościami,

zyskami i stratami. Taka wytrwałość w dążeniu do postawionego celu i determinacja w realizacji życiowego powołania mogą imponować naśladowcom św. Stanisława (por. Łabendowicz 2018).

Po drugie, warto zwrócić uwagę na kontekst życia i działalności Świętego z Rostkowa. Po bolesnych latach reformacji i smutnych podziałów Kościoła katolickiego wiele nadziei wiązano z Soborem Trydenckim (1545-1563), który postawił sobie za cel odnowę wiary katolickiej oraz podjęcie ewangelizacji odkrywanego wówczas świata. W tym zadaniu mieli wspierać papieża licznie zakładane wówczas zgromadzenia zakonne, wśród których szczególnie miejsce zajmowali jezuita, szczególnie „żołnierze” na polu walki o człowieka. Członkowie Towarzystwa Jezusowego (łac. *Societas Iesu*), utworzonego w 1534 r. przez św. Ignacego Loyolę i towarzyszy, podjęli po tym soborze wiele trudu na polu edukacji katolickiej i wyjaśnianiu wiary poprzez sztukę chrześcijańską, dając znaczący wkład w rodzenie się nowej epoki – baroku. Stanisław z Rostkowa nie bez przyczyny zatem wybrał najpierw naukę w kolegiach jezuitów, a potem podjął trud wstąpienia do nowicjatu jezuitów. Widział zapewne ogromny zapal i zaangażowanie jezuitów w strzeżenie czystości wiary katolickiej. Jeśli współczesne czasy są naznaczone wieloma wpływami relatywizmu moralnego, postprawdy i subiektywizmu etycznego, to z pewnością przykład św. Stanisława może być przywoływany w kontekście troski o prawdę i wierną interpretację wiary katolickiej. Zainteresowanie dziejami jezuitów i syna tego zgromadzenia, św. Stanisława Kostki, w roku jemu poświęconym pokazały, jak bardzo potrzeba wyjaśniania wiary przez publikacje, sympozja, a także sztukę. Wszystkie te wymiary znalazły odzwierciedlenie w różnych inicjatywach tego roku. Cenny wkład i propozycję w formację dzieci i młodzieży przez przykład św. Stanisława Kostki pozostawił kard. Stefan Wyszyński, którego nauczanie może być przywoływane dla inspirowania młodych do życia w świetle wyższych wartości, zgodnie ze stwierdzeniem Świętego z Rostkowa: *Ad maiora natus sum*, zaczerpniętym od starożytnych filozofów (por. Bednarczyk, 2018).

W nowicjatch jezuickich praktykowana była niegdyś pewna forma modlitwy: *Pactum Sancti Stanisłai*, której celem było przyrzeczenie szerzenia czci św. Stanisława Kostki i wartości z nim związanych (por. Grzebień, 1996, s. 638). Rok 2018 pokazał, że

warto także współcześnie odwoływać się do sprawdzonego przykładu życia patrona dzieci i młodzieży – św. Stanisława Kostki, szczególnie w kontekście rozumnej i planowej troski o rozeznawanie powołania młodych ludzi.

Bibliografia

- [B.a.], (1926). *Jednodniówka z okazji dwusetnej rocznicy kanonizacji św. Stanisława Kostki 1726-1926*, Chyrów.
- [B.a.], (1926). *Księga pamiątkowa Zjazdu Katolickiego w Warszawie 28-30 sierpnia 1926*, Warszawa: Nakładem Głównego Komitetu Obchodu 200-letniej rocznicy kanonizacji Św. Stanisława i Zjazdu Katolickiego w Warszawie.
- [B.a.], (2018). „Ad maiora natus sum”. Konferencja naukowa w Toruniu o św. Stanisławie Kostce SJ, *Biuletyn Tygodniowy CIZ*, 46(507), 4.
- Adoracja błagalna. Św. Stanisław Kostka – patron Ojczyzny naszej, *Kurier Płocki*, 15 sierpnia 1920 r., 1.
- Bałabuch, A. (2018). Komunikat Przewodniczącego Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów KEP na Rok Jubileuszowy św. Ałojzego Gonzagi, *Miesięcznik Pastorski Płocki*, 3, 213-214.
- Bednarczyk, R. (2018). Św. Stanisław Kostka a wizja wychowania młodzieży w nauczaniu prymasa Stefana Wyszyńskiego, *Humanistica*, 21(2), 77-96.
- Bońkowski, S. (1986). *Święty Stanisław Kostka*, Płock: Płockie Wydawnictwo Diecezjalne.
- Brykner, A., Drejerski, B., Miłoszewska, M. (2018). *Św. Stanisław Kostka w zbiorach Muzeum Historycznego w Przasnyszu*, Przasnysz: Muzeum Historyczne w Przasnyszu.
- Buszewicz, E., Ryczek, W. (2018). *Żywoł Świętego Stanisława Kostki, Polaka*, Kraków: Homini, Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec.
- Cegłowski, J. (2012). 400-lecie śmierci św. Stanisława Kostki, *Studia Płockie*, 40, 203-225.
- Cegłowski, J. (2018). *Święty Stanisław Kostka wczoraj i dziś*, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.
- Cegłowski, J., Gretkowski, A. (2014). *Aureola aktualna przez wieki. Dzieje kultu św. Stanisława Kostki w diecezji płockiej w latach 1918-2006*, Płock: Oficyna Wydawnicza Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku.
- Celmerowski, W. (1967). Przedmowa. Opis międzydiecezjalnych uroczystości, które się odbyły w dniach 19 i 20 sierpnia 1967 roku w Przasnyszu i Rostkowie ku uczczeniu 400-nej rocznicy śmierci świętego Stanisława Kostki, (w:) S. Bońkowski, *Święty Stanisław Kostka*, 9-27, Płock: Zakłady Graficzne „Tamka”.
- Danieluk, R. (2018). Santo Stanislao Kostka. Alla luce dei documenti dell'Archivio Romano della Compagnia di Gesù, *Gesuiti. Annuario della Compagnia di Gesù*, 50-52.
- Danieluk, R. (2019). Dokumenty Rzymskiego Archiwum Towarzystwa Jezusowego dotyczące św. Stanisława Kostki, (w:) W. Kućko (red.), „*My z niego wszyscy*”. *Historyczne i religijne dziedzictwo św. Stanisława Kostki*, 37-83, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.
- Dejneko-Białkowska, M. (2020). *Relacja z konferencji o Stanisławie Kostce*, <https://jezuici.pl/2018/11/diecezja-torunska-relacja-w-konferencji-o-statnislawie-kostce/> (dostęp: 13.06.2020).
- Dziękczynne modły, (1920). *Kurjer Płocki*, 29 sierpnia 1920 r., 3.
- Dziwisz, S. (2018). Homilia podczas głównych uroczystości Roku Jubileuszowego św. Stanisława Kostki, Rostkowo, 19 sierpnia 2018 r., *Miesięcznik Pastorski Płocki*, 7-8, s. 766-770.
- Franciszek, (2018a). La grande corsa. Nel quattrocentocinquantesimo anniversario della morte di san Stanislao Kostka, *L'Osservatore Romano*, 185, 8.
- Franciszek, (2018b). Specjalne przesłanie na 450. rocznicę śmierci św. Stanisława Kostki, *Miesięcznik Pastorski Płocki*, 7-8, 696-697.
- Grochowski, G. (2018). *Św. Stanisław Kostka odkryty na nowo*, Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu.
- Grzebień, L. (przy współpracy zespołu jezuitów), (1996). *Encyklopedia wiedzy o Jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564-1995*, Kraków: Wydział Filozoficzny Towarzystwa Jezusowego. Instytut Kultury Religijnej – Wydawnictwo WAM – Księży Jezui.
- Grzybowska, E., Kamiński, J., Malczyk, D. (red.), (2019). *Kostka znaczy więcej. Rok Jubileuszowy 450. rocznicy śmierci św. Stanisława Kostki (1568-2018) w Diecezji Płockiej*, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.
- Janus, K. (2019). Święty Stanisław Kostka w poezji. *Polonice et Latine, Język. Religia. Tożsamość*, 1(19), 79-90.
- Kaczmarek, P. (2018). *Miłość, która ożywia kamień. Historia Stasia Kostki*, Poznań: Święty Wojciech Dom Medialny sp. z o.o.
- Karpińska, E. (2018). Kult świętego Stanisława Kostki w architekturze i sztuce ziemi pułtuskiej, (w:) R. Lolo (red.), *Święty Stanisław Kostka – perspektywa Kościoła powszechnego i płockiego*, 85-110, Pułtusk-Ciechanów: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie.
- KEP (2017). Komunikat z 377. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski, *Miesięcznik Pastorski Płocki*, nr 10, 989-991.
- Knyspel-Kopeć, R. (2016). Młodzież i rodzina w świetle obrad Powszechnego Zjazdu Katolickiego w Warszawie i obchodów 200. Rocznicy św. Stanisława Kostki w 1926 roku, *Studia Socialia Cracoviensia*, 1(14), 71-82. <http://dx.doi.org/10.15633/ssc.1875>.
- Krawiec-Złotkowska, K. (2019). Symposium naukowe „Patroni Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i Pomorza w 100-lecie Odzyskania Niepodległości”, *Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie*, 26, 387-390.
- Kućko, W. (2017). Nabożeństwo inauguracji Roku św. Stanisława Kostki w parafiach 6 stycznia 2018 r., *Miesięcznik Pastorski Płocki*, 12, 1306-1310.
- Kućko, W. (2018a). Kult i ikonografia zapomnianego Świętego Stanisława Kostki, (w:) W. Kućko, J. Kwiatkowski, W. Turek, (red.), *Stanisław Kostka. Święty z Rostkowa. 1550-1568*, 49-110, Warszawa: Arystoteles.
- Kućko, W. (2018b). Nabożeństwo dziękczynne w 450. rocznicę śmierci św. Stanisława Kostki i 98. rocznicę *Cudu nad Wisłą*, 15 sierpnia 2018 r., *Miesięcznik Pastorski Płocki*, 7-8, 770-773.
- Kućko, W. (red.), (2018c). *Nabożeństwa majowe ze św. Stanisławem Kostką*, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.

- Kućko, W. (2019a). *Theatrum canonizationis* błogostawionych Alojzego Gonzagi i Stanisława Kostki, czyli o tym, jak sztuka opowiadała wiarę. *Kwartalnik Naukowy Fides et Ratio*, 40(4), 221-245, <https://doi.org/10.34766/fetr.v40i4.180>.
- Kućko, W. (2019b). *Zapomniany Święty Stanisław Kostka, patron Polski, w 100. rocznicę odzyskania niepodległości*, (w:) W. Kućko (red.), „*My z niego wszyscy*”. *Historyczne i religijne dziedzictwo św. Stanisława Kostki*, 13-27, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.
- Kućko, W. (red.), (2019c). „*My z niego wszyscy*”. *Historyczne i religijne dziedzictwo św. Stanisława Kostki*, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.
- Kućko, W. (2020). Sprawozdanie z międzynarodowego sympozjum naukowego „Św. Stanisław Kostka, patron Polski. W 100. rocznicę odzyskania niepodległości (WSD w Płocku, 15 listopada 2018 r.)”, *Saeculum Christianum*, 27 wyd. specjalne, 206-208.
- Kwiatkowski, J., Stefaniak, P. (2018), *Święty Stanisław Kostka (1550-1568)*, Ciechanów: Arystoteles.
- Kwiatkowski, J., Wilczewski, M., Zakrzewski, J., Dudzik, D. (2018). *Święty Stanisław Kostka na nowo odkryty. Katechezy okolicznościowe*, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.
- Libera, P. (2017). Dekret. *Miesięcznik Pasterski Płocki*, 12, 1275-1277.
- Libera, P. (2018). *Święty Stanisław Kostka na kartach poezji*, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.
- Lolo, R. (red.) (2018). *Święty Stanisław Kostka – perspektywa Kościoła powszechnego i płockiego*, Pułtusk-Ciechanów: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie.
- Łabendowicz, S. (2018). Aktualność przesłania św. Stanisława Kostki – patrona dzieci i młodzieży, *Zeszyty Formacji Katechetów*, 71(3), 53-63.
- Łukaszuk-Ritter J. (2020a). *Wiedeński koncert w hołdzie św. Stanisławowi Kostce*, (za:) <https://www.niedziela.pl/artykul/39079/Wiedenski-koncert-w-holdzie-sw> (dostęp: 10.05.2020).
- Łukaszuk-Ritter, J. (2020b). *Wieder wspomina św. Stanisława Kostkę*, (za:) <https://www.niedziela.pl/artykul/39230/Wieden-wspomina-sw-Stanislaw-Kostke> (dostęp: 10.06.2020).
- Macchi, A. (2019). Św. Stanisław Kostka. Spektakl-itinerarium oparty na motywach biografii św. Stanisława Kostki (w:) W. Kućko (red.), „*My z niego wszyscy*”. *Historyczne i religijne dziedzictwo św. Stanisława Kostki*, 250-278, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.
- Majkowski, J. (1965). *Święty Stanisław Kostka. Studium z dziedziny hagiografii psychologicznej*, Rzym: Instytut Studiów Kościelnych.
- Maliszewski, K. (2019). Rola i miejsce jezuitów w kulturze staropolskiej. Próba zarysu problematyki, (w:) W. Kućko (red.), „*My z niego wszyscy*”. *Historyczne i religijne dziedzictwo św. Stanisława Kostki*, 161-182, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.
- Maria Lucyna od Krzyża OCD, Seweryniak, H. (2018). *Na deskach karmelitańskiego teatru. „Święty Stanisław Kostka” św. Terezy od Dzieciątka Jezus*, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.
- Mazur, D. (2018), *Święty Stanisław Kostka*, Kraków: Wydawnictwo M.
- Otlowska, A. (2018). Patroni tych, co mają pod górke, *Gość Płocki*, 7.
- Pabis, M. (2018). *Święty Stanisław Kostka*, Kraków: Dom Wydawniczy RAFAEL.
- Pasterze Kościoła w Polsce (2018). Kostka znaczy więcej. List na Rok Świętego Stanisława Kostki (14.01.2018), *Akta Konferencji Episkopatu Polski*, 30, 203-205.
- Paterek, A. (2018). *Święty Stanisław Kostka. Patron Polski, dzieci i młodzieży*, Warszawa: PWH „ARTI”.
- Peregrynacja relikwii św. Stanisława Kostki*, (za:) <https://ksm.rzeszow.pl/peregrynacja/> (dostęp: 31.12.2018).
- Sikorski, B. (1977). Zarządzenie w sprawie Roku Stanisławowego w diecezji płockiej, wydane 4 grudnia 1976 r., *Miesięcznik Pasterski Płocki*, 2, 59-60.
- Stroka, W. (1894). *Życie świętego Stanisława Kostki. Poemat Grzegorza z Sambora wydany w Krakowie r. 1570 u Szarfbergera. Z łacińskiego na język polski przełożył i słowem wstępem o życiu i pismach Grzegorza poprzedził Wincenty Stroka profesor c. k. gimnazjum św. Anny w Krakowie*, Kraków: Druk Wł. Anczyca i Spółki pod zarządem Jana Gadowskiego.
- Terhalle, J. (2011). *S. Andrea al Quirinale von Gian Lorenzo Bernini in Rom von den Anfängen bis zur Grundsteinlegung*, Weimar: VDG.
- Turek, W. (2019). Listy władców Polski pisane do papieży w sprawie kanonizacji bł. Stanisława Kostki, (w:) W. Kućko (red.), „*My z niego wszyscy*”. *Historyczne i religijne dziedzictwo św. Stanisława Kostki*, 84-108, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.
- Warszawski, J. (2002). *Św. Stanisław Kostka. Największy z międzynarodowych Polaków*, Warszawa: Te Deum.
- Wielgus, S. (2000). Dekret Nr 846/2000 z dnia 12 maja 2000 roku o ustanowieniu Sanktuarium Diecezjalnego im. św. Stanisława Kostki w Rostkowie, *Miesięcznik Pasterski Płocki*, 6, 287-288.
- Wójtowicz, M. (2018). *Boży Wędrowiec – św. Stanisław Kostka*, Kraków: Wydawnictwo św. Stanisława BM.
- Wysogład, P. (2011). *K.O.S.T.K.A.*, Kraków: Wydawnictwo WAM.
- Zdunkiewicz, Ł. (red.) (2018). „*Ad maiora natus sum*”. *Modlitewnik*, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.
- Zielonka, I., Zdunkiewicz, Ł. (2019). *Zostań świętym jak On. Dla dzieci o św. Stanisławie Kostce*, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy.
- Zygner, L. (2018). „Święty młodzieniaszek” z Rostkowa kontra „Czterej pancerni i pies”. Kontekst ideologiczny obchodów stanisławowskich w diecezji płockiej w 1967 roku”, (w:) R. Lolo (red.), *Święty Stanisław Kostka – perspektywa Kościoła powszechnego i płockiego*, 111-184, Pułtusk-Ciechanów: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie.
- Żebrowski, T. (1977). Kult św. Stanisława Kostki w diecezji płockiej, *Miesięcznik Pasterski Płocki*, 4, 146-152.
- Żyśko, S. (2018). *Po tej stronie nieba. Młodzi święci*, Kraków: Wydawnictwo WAM.